

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Göteborgs universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Vid lärosätet är svenskläraryrket för grundskolans årskurs 7-9 en utbildning i förändring. Vid tidpunkten för utvärderingen beskriver inte lärosätet den nya utbildningen i tillräckligt stor utsträckning för att övertyga bedömargruppen om utbildningens kvalitet. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen dock att samtliga utvärderade mål kommer att uppfyllas under den närmaste framtiden.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Det finns en ändamålsenlig variation av lärare med hög vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. Lärarnas vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens bedöms som hög. En stor andel av lärarna är disputerade, fast anställda och har forskning i tjänsten. Lärarna inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) är många och undervisar på relativt låga procentsatser. Att låta lärare undervisa på högre procentandel inom UVK ser därför bedömargruppen som ett utvecklingsområde för lärosätet. Ett gott exempel på hur pedagogisk kompetens utvecklas i utbildningen är det meriteringsprogram lärosätet har för att stärka högskolepedagogisk kompetens men ett utvecklingsområde är att låta fler lärare ingå i detta program. Bedömargruppen ser inget som tyder på att kompetens inte kommer att finnas på lång sikt, men menar att lärosätet behöver tydliggöra vilka strategier det finns för den övergripande kompetensförsörjningen på utbildningen på både kort och lång sikt. Gruppen rekommenderar därmed lärosätet att ta fram fleråriga kompetensförsörjningsplaner som omfattar både kompetensutveckling och eventuella rekryteringsbehov.</p> <p>Det finns en stark vetenskaplig miljö med en rad centrumbildningar och forskargrupper inom UVK. Den professionsinriktade miljön stärks av forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning där doktorander med tjänst inom skolverksamhet också forskar i ämnen som är relevans för utbildningen. Att synliggöra den forskning som bedrivs inom UVK med relevans för utbildningen för studenterna ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde. En styrka i inom UVK är att det finns en tydlig genomgående progression i kurserna. Detta är något som lärosätet arbetat mycket med vilket bedömargruppen ser som positivt. För inriktningen svenska framstår utbildningsmiljön som rik med flera olika forskarseminarier där praxisinriktningen är tydlig och det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vidare finns en aktiv och levande ämnesdidaktisk forskning och praxisnära forskningsprojekt. Det framgår att lärosätet arbetar målmedvetet med att på olika sätt samordna lärare, kurser och involverade institutioner, exempelvis</p>

genom målmatriser, programguider, ämnesguide och kursguider. Bedömargruppens samlade intryck är också att de båda institutionerna som bemannar ämneskurserna i svenska har ett nära och välfungerande samarbete.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Lärosätet möjliggör för studenterna att nå delar av målet, det vill säga ämneskunskaper för yrkesutövningen, eftersom man beskriver kurser, uppgifter och examinationer som bedömargruppen anser ger både bredd och djup i ämnesstudierna. Lärosätet möjliggör dock inte att studenterna får insikter i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Inte heller säkerställs målet. Lärosätet har dock startat ett utvecklingsarbete för att se över kursernas innehåll och bedömargruppen rekommenderar att arbetet även omfattar förberedelsen inför det självständiga arbetet. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inom UVK men de fördjupade kunskaperna säkerställs inte i inriktningen svenska. Studenterna får i två kurser i UVK möta vetenskapsteorier och metoder. Kunskapen ska därefter fördjupas i ämnena och de självständiga arbetena. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet berörs i kurser inom UVK och examineras också där. Även för inriktningen svenska får kunskaper om vetenskapliga metoder och vetenskapligt arbete och om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Kunskaperna i ämnesrelevant vetenskapsteori kan dock inte sägas vara fördjupade. Inte heller säkerställs måluppfyllelsen. Ett utvecklingsområde är att ännu tydligare knyta samman UVK-kurserna till ämnena. Lärosätet beskriver att man startat ett utvecklingsarbete som medför ändringar i olika delkurser. Med de ändringarna anser bedömargruppen att lärosätet sannolikt kommer möjliggöra djup, men det är fortfarande osäkert hur man tänker säkerställa detta. Bedömargruppen rekommenderar att utvecklingsarbetet fortlöper, och ser att det finns flera delar i inriktningen mot gymnasieskolan som även inriktningen för grundskolans årskurs 7–9 skulle behöva få del av.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen anser att målet nås genom studier i såväl UVK som VFU och i dessa delar av utbildningen är progressionen tydlig vilket bedömargruppen ser som särskilt positivt. Även ämneskurserna vid lärosätet ger studenterna flera möjligheter att utveckla förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera. Bedömargruppen anser dock, med tvekan, att utbildningen säkerställer att studenterna uppnår examensmålet. Målet säkerställs genom examination under utbildningens gång, men eftersom de självständiga arbetena som bedömargruppen tagit del av är svaga rekommenderas lärosätet att stärka arbetet med progressionen i de ämne- och ämnesdidaktiska kurserna så att måluppfyllelse säkerställs även i de självständiga arbetena.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls, men förmågan är främst förlagd till VFU och ämnena. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. Lärosätet visar att det finns en progression genom utbildningen när det gäller både språkidaktik och

litteraturdidaktik, och bedömargruppen vill lyfta fram detta som ett gott exempel. Det finns även flera exempel på hur lärosätet säkerställer målet genom olika examinationer, både under högskoleförlagd utbildning och under VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Målet uppfylls dels inom VFU-kurserna som alla är förlagda till ämnena, dels inom UVK där målet behandlas i kurser inom specialpedagogik och bedömning och betygsättning där examinationer sker. Ett utvecklingsområde är att tydligare integrera moment där studenter i praktiken får lära sig att planera undervisning för elever med olika behov, så som vuxna elever, elever med inlärningssvårigheter eller de med särskild begåvning. Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme, är ytterligare ett område som bedömargruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. Ämneskursernas utformning och upplägg ger studenterna möjlighet att utveckla förmågan att planera och utveckla svenskundervisning samt anpassa svenskundervisningen till olika elevers behov. Progressionen under utbildningen är tydlig när det gäller både språkdidaktik och litteraturdidaktik. Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och med viss tvekan säkerställer måluppfyllelse.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Målet behandlas i kurser inom UVK och VFU och säkerställs genom examination. Det finns en tydlig progression och särskilt positivt är den satsning lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Lärosätet beaktar jämställdhetsperspektivet genom att det har hög prioritet i frågor som rör bemanning, kursupplägg och kurslitteratur. Man har även ett omfattande och systematiskt jämställdhetsarbete på olika nivåer och följer upp perspektivet. Ett jämställdhetsperspektiv finns väl integrerat i UVK och behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. En styrka i UVK är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv. För inriktningen svenska är det dock inte lika tydligt för bedömargruppen hur jämställdhet beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll och ett utvecklingsområde för lärosätet är att koppla samman läraaktiviteter, lärandemål och examination när det gäller jämställdhet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande för svensklärarytbildningen och det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Kursvärderingar görs, men ett utvecklingsområde är att tydligare återkoppla vilka förändringar som görs till följd av dessa till studenterna. Ett annat utvecklingsområde är att fortsätta arbeta för att fler besvarar de kursvärderingar som görs då svarsfrekvensen är låg. Det pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med skolhuvudmännen, vilket bedömargruppen ser som positivt för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen. Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid. Man analyserar även avhopp och vidtar åtgärder för att stödja studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studenterna bedöms ha goda möjligheter att påverka sin utbildning och det finns också flera exempel på hur kurser inom svenskämnet har förändrats till följd av studenternas synpunkter.

Studenterna finns representerade i formella påverkans- och beslutsorgan och bjuds även in till olika råd och träffar och deras åsikter från kursvärderingar tas omhand. Motivationsintervjuer ska testas under hösten 2019 för att stärka och motivera studenterna, vilket bedömaregruppen ser som ett gott exempel på hur lärosätet arbetar med att på olika sätt öka studentinflytandet. Att utveckla de mer informella möjligheterna till påverkan, till exempel genom att kontakta lärare efter undervisning, ser bedömaregruppen som ett utvecklingsområde.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Exempelvis förbereder den studenterna för arbetet i ett flerspråkigt samhälle och klassrum. Dock är intrycket att utbildningen bättre kan förbereda studenterna inför en digitaliserad undervisning och skola, vilket lärosätet arbetar med. Lärosätet ger exempel på samverkan med olika företrädare för VFU vilket bedömaregruppen ser som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Ett ytterligare gott exempel är en kurs om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Bedömaregruppen anser med stöd i lärartabellen och självvärderingen att den vetenskapliga kompetensen är hög och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Ett mycket stort antal lärare, cirka 250 stycken, medverkar i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och i de ämnen som granskas. Lärarna kommer från flera olika institutioner. En stor andel av lärarna är disputerade och har forskning i tjänsten (20–30 procent). Även adjunkter har forskning och/eller kompetensutveckling i tjänsten (15 procent). Bland dessa medverkar cirka 70 lärare inom UVK. En styrka i utbildningen är den höga vetenskapliga kompetensen bland lärarna.

Det finns samtidigt en sårbarhetsproblematik i det faktum att en relativt stor andel av de som är involverade i UVK-kurserna har låg procent i dessa kurser samt att de har sin organisatoriska hemvist på flera olika institutioner. Bedömaregruppen konstaterar att detta ställer stora krav på organisation av lärarlagen för att samverkan mellan de olika lärarna ska vara möjlig och för att säkra kontinuitet och kravnivåer. Att fortsättningsvis arbeta för att minska den sårbarheten, liksom att arbeta vidare med samverkan och kontinuitet i lärarlagen, ser bedömaregruppen som ett viktigt utvecklingsarbete vid lärosätet.

Trots att den vetenskapliga kompetensen generellt sett är hög, med en stor andel disputerade bland lärarna, finns det enbart två professorer och sju docenter som undervisar i UVK-kurser. Att docenter och professorer i högre utsträckning medverkar i UVK-kurser ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde i utbildningen.

Bedömargruppen anser att de exempel som beskrivs i självvärderingen, som att ämnesstudier inklusive VFU alltid ges vid den institutionsmiljö som har bäst förutsättningar att uppnå bredd och djup i aktuellt skolämne, visar på att det finns en tydlig och väl avvägd struktur i utbildningen. Det är också positivt att den pedagogiska kompetensen i ämnena förstärks genom samverkan med lärare från den utbildningsvetenskapliga fakulteten eller genom adjungering av verksamma lärare. Vid intervjuerna blev det tydligare hur den vetenskapliga respektive den professionsinriktade kompetensen i UVK-kurserna används i utbildningen, och bedömargruppen menar att den används på ett välfungerande sätt genom att kompetenserna för de aktuella områdena direkt kommer studenterna till del.

Den professionsrelaterade kompetensen bland lärarna beskrivs inte i självvärderingen, men intervjuer, lärartabell och kompletterande underlag visar att lärarkompetensen sammantaget är hög. Den professionsrelaterade kompetensen uppges i självvärderingen förstärkas i vissa kurser genom adjungering av verksamma lärare, och bedömargruppen anser att detta sammantaget visar att den professionsinriktade kompetensen håller hög kvalitet.

Den kompletterande lärarlistan visar att det är drygt 70 lärare som tillsammans är involverade i UVK, men av dessa är det bara 9 som har 10 procent eller mer inom UVK. En lärare har 20 procent inom UVK, medan de resterande har olika procentsatser. De flesta är involverade på 2–5 procent.

Utifrån intervjuerna framkom att det finns en medvetenhet om behovet av färre lärare, men med högre procentsatser inom UVK, vilket bedömargruppen ser som positivt och något som bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att arbeta vidare med. Det framkom inte av självvärderingen om VFU-handledarna är verksamma i utbildningen eller om de har handledarutbildning, men vid intervjuerna förtydligades att VFU är förlagt till institutionerna och att ansvaret för VFU-handledarnas utbildning är centralt förlagt vid lärosätet.

Utifrån självvärderingen framgår att lärosätet har ett meriteringsprogram för att stärka den högskolepedagogiska kompetensen, vilket bedömargruppen ser som positivt. En rekommendation är däremot att lärosätet även arbetar för att behålla och utveckla alla lärares högskolepedagogiska kompetens genom exempelvis regelbunden fortbildning. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen vill lyfta fram är att lärosätet på ett mer genomgripande och tydligt sätt följer upp kompetensutvecklingsbehoven i lärargruppen, samt tydliggör vilka strategier lärosätet har för kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt, eftersom detta inte framkom tydligt i självvärderingen och intervjuerna.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Med stöd i självvärderingen och beskrivningen av lärosätets utbildning anser bedömaregruppen att lärosätet har en för utbildningen stark vetenskaplig miljö. Lärosätet bedriver forskning med relevans för utbildningen och en rad miljöer och forskningsprojekt beskrivs, till exempel didaktisk klassrumsforskning, fenomenografi, variationsteori och learning study, kritisk utbildningsforskning och ett antal ämnesdidaktiska miljöer som fokuserar på forskningsområden med stor betydelse för utbildningen. Dessa olika miljöer anser bedömaregruppen stärker forskningsanknytningen i alla delar av det utbildningsvetenskapliga området, vilket är en styrka i utbildningen.

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömaregruppen att lärosätet tydligare bör synliggöra den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen för studenterna. Att just detta är ett utvecklingsområde blev framför allt tydligt under intervjuerna där det framkom att forskningen som bedrivs är relativt osynlig för studenterna. I självvärderingen beskrivs den professionsinriktade miljön något kortfattat. Det framhålls att den stärks genom att doktorander vid forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning (CUL) finns vid varje fakultet som deltar i ämneslärarutbildningen. Doktoranderna har en lärarexamen och har ofta en del av sin tjänst i skolverksamhet. Deras forskning berör även ämnesområden med relevans för lärarutbildningen, och bedömaregruppen anser att detta är en styrka i utbildningen och stärker den professionsinriktade miljön.

Utifrån självvärderingen var det något oklart var UVK- och VFU-kurserna låg i förhållande till ämnesstudierna, men detta förtydligades vid intervjuerna. Efter intervjuerna anser därför bedömaregruppen att kursstrukturen inom UVK och VFU ger ett genomtänkt intryck med en indelning i fyra temaområden och systerkurser. En matris över UVK och VFU beskrivs i självvärderingen, där examensmålen är inlagda. Systerkurserna breddar och fördjupar innehållet i en tidigare kurs. Även examinationerna har en progression. Ett stort arbete har lagts ner för att skapa progression och tydlighet i utbildningen, vilket bedömaregruppen ser som positivt och som en styrka i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Lärosätet redogör på ett systematiskt sätt för hur de arbetar med att säkerställa förutsättningar för att studenterna ska uppnå examensmålen i utbildningen. Lärosätet har bland annat utarbetat ramkursplaner för kurserna inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) och examensarbetskurserna. Ramkursplanerna är gemensamma för alla ämnen med gemensamma kursmål och examinationsformer, vilket bedömaregruppen ser som positivt i utbildningen generellt. Programrådet har även utarbetat en gemensam praxis för att hantera examensarbeten med gemensamma bedömningskriterier och målmatriser, vilket bedömaregruppen menar bidrar till att säkerställa kvaliteten på utbildningen. Förutom detta finns även en programguide för att skapa sammanhang och tydliggöra progressionen mellan utbildningens olika kurser och områden.

Utifrån självvärderingen framkommer att målet framför allt nås genom två kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK): *Lärarprofessionen och vetenskapligt förhållningssätt* och *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Från ett bredare teoretiskt och metodologiskt perspektiv i den första kursen smalnar kurserna av mot det utbildningsvetenskapliga området i den senare. En progression sker genom att studenterna först får kunskap om metoderna för att sedan själva tillämpa dem. I självvärderingen framhålls att studenterna ofta väljer metoder som behandlats i kursen *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Både kvalitativ och kvantitativ forskning ingår i kurserna, men fokus är på enkäter och intervjuer. Målet behandlas även i ämnena och i de självständiga arbeten som skrivs där. Bedömggruppen anser att strukturen ger ett ändamålsenligt intryck, och utifrån den information som framkom i självvärderingen och vid intervjuerna menar bedömgarna att studenterna får en bred bild av vetenskapsteori och forskningsmetoder. Progressionen framstår som tydlig, men eftersom fördjupningen sker i ämnena är bedömggruppens uppfattning att den sker på något olika nivåer. Lärosätet ger exempel på undervisningsupplägg och examinationer som framstår som välfungerande inom många ämnen, men vid intervjuerna framkom att det finns utrymmen för förbättringar, framför allt inom de estetiska ämnena.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas också i UVK-kurserna *Lärarprofessionen och vetenskapligt förhållningssätt* och *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Föreläsningar följs av examinerande litteraturseminarier där läraryrkets profession och dess vetenskapliga grund behandlas. Praktisk forskning kommer bland annat studenterna till del genom CUL-doktorandernas arbete och undervisning. Utifrån detta anser bedömggruppen att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas på ett välfungerande sätt i utbildningen.

Lärosätet framhåller svårigheterna med att sammanföra kursinnehåll inom UVK med ämnesstudierna. I förhållande till detta mål har lärosätet knutit de två ovan beskrivna UVK-kurserna till de båda självständiga arbetena. Bedömggruppen anser att detta är ett ändamålsenligt sätt att lösa utmaningarna på, men rekommenderar ändå lärosätet att fortsätta arbetet med att koppla samman UVK och ämnen mer, exempelvis genom att utveckla samarbetet mellan de lärare som undervisar i utbildningen ytterligare.

Bedömningen blir alltså att UVK tydligt bidrar till detta mål, men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet eftersom fördjupningen ska ske i ämnena.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Utifrån självvärderingen anser bedömggruppen att målet behandlas på ett välfungerande sätt i utbildningen. Det framgår att studenter får möjlighet att utveckla sin färdighet och förmåga ur både ett utbildningsvetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv. Den utbildningsvetenskapliga aspekten av examensmålet blir tillvaratagen i tre olika kurser inom UVK. Målet behandlas även ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv, vilket bland annat sker i samband med att studenterna skriver det självständiga arbetet i respektive ämne och i den fjärde VFU-kursen. Lärosätet beskriver även att de

har gjort en förändring i utbildningen inom respektive ämne, när de självständiga arbetena nu tydligare riktas mot ämnesdidaktiska områden och de teorier och metoder som har anknytning till verksamhetsområdet. Den förändringen ser bedömaregruppen som positiv och som ett sätt att ännu tydligare låta studenterna bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

I självvärderingen har lärosätet bifogat en tabell som visar hur olika kurser inom UVK och VFU hänger samman. Här framgår enligt bedömaregruppen att det finns en solid ram för hur studenterna förväntas reflektera över egna och andras undervisningserfarenheter. Studenternas egen reflektion och självständighet tränas bland annat under praxisseminerierna som ingår i VFU-kurserna, samt under examinationer. VFU-kurserna är placerade inom respektive ämne, men de beskrivs kortfattat i självvärderingen för UVK också. Här framgår det enligt bedömaregruppen att det finns en tydlig progression, där studenterna i början av sin utbildning ska reflektera över egna erfarenheter. Därefter ska de kunna reflektera över egna erfarenheter relaterat till forskning och styrdokument och slutligen även kunna utveckla den egna skolpraktiken. Under de trepartssamtal som äger rum i anknytning till VFU diskuteras även studenternas erfarenheter tillsammans med handledare och VFU-lärare, vilket bedömaregruppen ser som positivt.

Utifrån självvärderingen framkommer det enligt bedömaregruppen att det finns flera kurser inom UVK där studenterna får möjlighet att ta del av forskning och där de examineras i detta. Ett exempel är kursen *Lärarprofessionen och ett vetenskapligt förhållningssätt*, där studenterna genomför en argumentationsanalys. Utifrån den information som framkommit i intervjuerna och självvärderingen anser bedömaregruppen att lärosätet möjliggör och säkerställer målet, men att fördjupningen framför allt sker i ämnena.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen redogör lärosätet för relationen mellan examensmålets olika delar och förutsättningar för att studenterna ska nå målet, genom exempel på lärandemål i kurserna inom UVK respektive VFU. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. I en tabell över kursmål som relaterar till examensmålet och där VFU-kurserna VFU2, VFU3 och VFU4 ingår, framstår det enligt bedömaregruppen som att merparten av målen handlar om att studenterna ska reflektera över undervisningen i relation till styrdokument och forskning och inte så mycket om att tillämpa didaktik, metodik och ämnesdidaktik.

Bedömaregruppen hade svårt att enbart utifrån självvärderingen förstå var VFU var placerad i utbildningen i förhållande till ämnena och UVK, men vid intervjuerna förtydligades även detta. Här framkom att all VFU är förlagd till ämnena och att utbildningen använder sig av ramkursplaner för att bland annat säkerställa att kravnivån inom alla ämnen är ungefär densamma och att VFU bedöms på samma sätt. Bedömaregruppen anser att gemensamma ramkursplaner för VFU kan ha både positiva och negativa sidor, och rekommenderar därför lärosätet att analysera vilka konsekvenser ramkursplanerna har för de enskilda ämnena, i synnerhet de estetiska. I och med att förmågan att

tillämpa didaktik, ämnesdidaktik och metodik främst bedöms i de VFU-kurser som är förlagda på respektive ämne i utbildningen, blir bedömningen att målet framför allt möjliggörs och säkerställs där.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examinationerna, att studenterna när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i övrigt för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Utifrån självvärderingen och efterföljande intervjuer anser bedömargruppen att finns en tydlig struktur i utbildningens upplägg och i relationen mellan UVK-studier och VFU. Vad som dock fortfarande är något oklart är hur den ämnesmässiga och ämnesdidaktiska inramningen för VFU-kurserna är utformad. Enligt självvärderingen är det framförallt genom VFU-kurserna som måluppfyllelsen sker. Utifrån intervjuerna och övriga underlag framkom att VFU är förlagt till respektive ämne, men en beskrivning av VFU görs även i självvärderingen för UVK. VFU-kursernas progression beskrivs i form av tre steg i ramkursplanerna: undersökande (1), genomförande (2) och syntetisering (3) I VFU 1 och VFU 2 förväntas till exempel studenten kunna planera, genomföra och utvärdera en pedagogisk aktivitet tillsammans med sin handledare. I VFU 3 göra detsamma, men här både kollegialt och självständigt och slutligen i VFU 4; planera, genomföra och utvärdera undervisning i sin helhet med tydlighet och god struktur. Enligt bedömargruppen visar upplägget en god och ändamålsenlig struktur.

I UVK-kursen *Styrdokument och bedömning* behandlas målet ytterligare. Undervisning sker i form av föreläsningar, litteraturseminarier och arbete i basgrupper. I kursen *Bedömning och betygsättning* fördjupas kunskapen om bedömning och sätts även i relation till etik, validitet och reliabilitet. Examination av målet sker genom muntliga redovisningar, hemtentamen och en salstentamen, vilket bedömargruppen anser vara relevanta examinationsformer som säkerställer måluppfyllelsen. I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och specialpedagogik* ges ett specialpedagogiskt perspektiv på lärarens yrkesetik med fokus på elever med särskilda behov och behovet av inkludering av alla elever. Utifrån självvärdering och intervjuer framstår det dock fortfarande som något oklart hur studenterna får möjlighet att i praktiken planera undervisning i syfte att bemöta elever med olika förutsättningar och behov, som exempelvis vuxna elever, elever som har inlärningssvårigheter, elever som lätt når kunskapskraven och/eller elever som är särskilt begåvade. Att utveckla detta mer på en praktisk nivå i utbildningen ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet.

Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme då hen slutligen examineras av VFU-läraren, är ytterligare ett område som bedömargruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. Lärosätet har dock sjösat ett nytt VFU-avtal som de menar kommer förbättra detta i utbildningen framöver, vilket bedömargruppen ser som positivt för vidareutvecklingen av området.

Lärosätet har som mål att alla studenter ska ha samma VFU-placering i alla kurser, men utifrån intervjuerna framkom att detta inte alltid kan tillgodoses för alla studenter. Bedömargruppen anser att detta är förståeligt, men att det också bör vara tydligt för studenterna att de inte alltid kan få samma VFU-placering under alla VFU-perioder.

Bedömargruppen anser avslutningsvis att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då delar av målpåfyllelsen sker i ämnena, i synnerhet inom VFU.

Målpåfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Utifrån självvärderingen anser bedömargruppen att utbildningen, på ett övergripande plan möjliggör och säkerställer målet. Målet behandlas framför allt inom UVK-kurser och VFU-kurser. Lärosätet arbetar med att förmedla kunskap kring målet och för att förbereda studenterna för ett arbete utifrån de principer som de mänskliga rättigheterna, och i synnerhet barnets rättigheter utgår ifrån. Detta gör de bland annat genom kurserna VFU2, som fokuserar på hållbar utveckling och mänskliga rättigheter i relation till den egna yrkesrollen, och i VFU4 där mänskliga rättigheter och likabehandling behandlas. Yrkesetiska aspekter berörs bland annat i kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* där studenterna har work-shops med dramapedagoger för att göras medvetna om olika normer i klassrummet. Även hållbar utveckling behandlas i utbildningen och en kurs; *Hållbar utveckling med människan i centrum*, läser alla studenter inom utbildningen. Examinationen sker genom närvaro på workshops och inlämning av en individuell skriftlig uppgift. I självvärderingen beskrivs tydligt i vilka kurser respektive mål behandlas, hur examination sker, samt hur olika praktiska moment bidrar till att målet behandlas ur olika perspektiv. Progressionen är tydlig i förhållande till målet och bedömargruppen anser att målet i sin helhet omhändertas på ett konstruktivt och väl avvägt sätt. Särskilt positivt är den satsning som lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömargruppen att utbildningen generellt har väl utvecklade ramar för arbetet med jämställdhet. De har god uppsikt över antalet studenter och lärare fördelade på kön och i val av kurslitteratur har de en jämn könsfördelning vilket bedömargruppen ser som positivt. I självvärderingen framkommer att examensmålet som berör jämställdhet behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. I kursen *Lärande, utveckling och didaktik 1* hålls föreläsningar om kamratgruppen där frågor om sexualitet, kroppsuppfattning och identitet ingår och i kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* är fokus på jämställdhet, maktrelationer och individens möjligheter att bli sedd och hörd, vilket även kopplas samman med genusfrågor, tolerans och normpedagogik. Lärosätet beskriver i både självvärdering och intervjuer hur de arbetar med att få alla studenter att bli sedda och lyssnade på, oavsett kön. Studenterna ska veta var de ska vända sig om något inte fungerar som det ska och lärosätet har utarbetade rutiner vid fall av exempelvis sexuella trakasserier. Sammantaget ger detta bilden av att lärosätet arbetar med jämställdhet på ett välfungerande sätt.

En styrka i utbildningen är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömargruppen att det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Lärosätet beskriver hur kurser följs upp med kursvärderingar och kursrapporter. Dessa granskas av programledarna och vidare av samordningsnämnden för lärarutbildning (SOL). Styrkor och svagheter analyseras och förslag på utvecklingsområden ges. Utifrån självvärderingen och intervjuerna hade bedömargruppen svårt att utläsa hur studenterna sedan fick del av de förändringar som gjordes till följd av kursvärderingarna. Att återkoppla resultaten av uppföljningen till relevanta intressenter anser dock bedömargruppen vara ett område som kan förbättras i utbildningen då det utifrån intervjuerna framkom att återkopplingen i praktiken varierar och inte alltid fungerar så som tänkt.

Lärosätet identifierar själva ett utvecklingsområde vad gäller att öka svarsfrekvensen på kursvärderingar, vilket även bedömargruppen instämmer i. Även intervjuerna bekräftade att kursvärderingarna ofta har en låg svarsfrekvens vilken även tenderar att bli än lägre ju längre studenten kommer i utbildningen. Av intervjuerna framkom att lärosätet försökt analysera orsakerna, men att det är svårt att få en tydlig bild av vad som gör att få studenter svarar i slutet av utbildningen, utöver att de har lägre intresse av kursvärderingar då. Ett utvecklingsarbete pågår där införandet av schemalagda kursvärderingar, liksom muntliga har diskuterats. Bedömargruppen anser att detta är positivt och nödvändigt för att kunna nå en ökad svarsfrekvens på kursvärderingarna och på så sätt bättre kunna följa upp utbildningen. Att det även pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med huvudmännen, ser bedömargruppen som positivt och som något som visar att lärosätet arbetar för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Det framkommer av självvärderingen och intervjuer att lärosätet systematiskt arbetar för att underlätta för studenterna att genomföra utbildningen inom planerad tid. I självvärderingen beskrivs flera olika stödåtgärder både för de högskoleförlagda och de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen som är tillgängliga för studenterna. Det framgår också att lärosätet arbetar med behörighetskraven för de gemensamma UVK-kurserna och med anpassning av omexaminationer. I självvärderingen redogör lärosätet för hur analyser av utbildningens genomströmning resulterat i olika åtgärder för att öka studenternas möjligheter att genomföra utbildningen inom planerad studietid, som till exempel tydligare studieguider där studenter och lärare lättare ska se hur utbildningen i sin helhet är sammansatt. Lärosätet har också arbetat med språkutvecklande insatser liksom individuell handledning vid vissa examinationsuppgifter. Här har enheten för akademiskt språk (ASK) fyllt en viktig funktion och bedömargruppen ser detta som positivt för att studenter ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Även tydligt utformade åtgärdsplaner vid underkänd VFU-kurs och att programstudievägledarna tillsammans med studievägledarna följer upp studenters

studieresultat ser bedömargruppen som positivt för att studenter ska stanna kvar i och genomföra utbildningen inom planerad tid. Intervjuerna bekräftade att det arbete som lärosätet lagt ned för att minska avhoppet haft önskad effekt och bedömargruppen anser att lärosätet arbetar med dessa frågor på ett aktivt och välfungerande sätt.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utifrån självvärderingen framgår det att det finns en systematisk formell struktur för att bjuda in och tillvarata studenternas perspektiv i utvecklingen av utbildningen genom kurs- och programvärderingar. Studenterna finns med i formella påverkans- och beslutsorgan så som programrådet och att lärosätet ser studentmedverkan som en viktig resurs för att säkra utbildningarnas kvalitet. Studenter bjuds in till olika råd och olika träffar och även intervjuerna bekräftade att studenterna har goda möjligheter att aktivt arbeta för att utveckla utbildningen, inte minst genom att det finns en bred representationsnivå som omfattar olika beslutsorgan.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår också att lärosätet arbetar aktivt med att utveckla de områden som studenterna lyfter som förbättringsområden i sina kursvärderingar, till exempel att undervisningen i ämnesdidaktik behöver stärkas i vissa ämnen. Bedömargruppen menar att detta visar att lärosätet tar studenternas återkopplingar på allvar, vilket är positivt. Lärosätet arbetar även med en programenkät som studenterna fyller i slutet av sin utbildning där de svarar på frågor om i vilken utsträckning utbildningen gett dem möjligheter att uppnå examensmålen samt vad de anser om utbildningen, vilket bedömargruppen anser vara ett bra koncept för att fånga upp studenternas synpunkter. Lärosätet ska även testa så kallade motivationsintervjuer inför höstterminen 2019 för att stärka och motivera studenterna. Då detta inte är testat än återstår att se vad effekterna blir, men bedömargruppen ser det som ett bra exempel på hur lärosätet prövar olika former för att öka studentinflytandet.

Olika former av mer informell studentpåverkan är också viktigt i utbildningen, menar bedömargruppen, så som möjligheter att ta kontakt med lärare efter undervisningen och att kunna föra samtal som inte är formellt planerade. Att utveckla dessa delar mer i utbildningen anser bedömargruppen vara ett utvecklingsområde för lärosätet.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet ger i självvärderingen och intervjuerna flera konkreta exempel på samverkan med olika företrädare för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Ett exempel är lärarutbildningens samverkansråd där det ingår representanter från universitetet, Göteborgs stad, Göteborgsregionen och studentkåren. Representanter från skolhuvudmännen, studentkårerna, lärarutbildningen och VFU-handläggare kommer enligt självvärderingen få större inflytande över utvecklingen och

organiseringen av VFU i och med det nya VFU-avtal som är under arbete. Dessa exempel på samarbeten mellan lärarutbildningen, staden och regionen ser bedömaregruppen som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället.

Även samverkan mellan olika lärarutbildningsprogram sker, bland annat genom samordningsnämnden för lärarutbildning som har en övergripande roll, genom möten mellan programledarna vid de olika programmen och genom programrådets arbete med att relatera kursmål till examensmål. Här menar dock bedömaregruppen att det finns utrymme för ytterligare utvecklingsarbete.

Ett positivt exempel som visar att utbildningen är användbar och att den ger studenten beredskap och verktyg för att möta olika förändringar i arbetslivet, är den planerade kursen om språk- och kunskapsutvecklande arbete som riktar sig mot andraspråksinläring. Ett ytterligare gott exempel är den tidigare omnämnda kursen om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: Tillfredställande

Att bedömningsgrunder är tillfredställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Det finns en ändamålsenlig variation av lärare med hög vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. En stor andel av lärarna är disputerade, fast anställda och har forskning i tjänsten. Lärarna inom UVK är många och undervisar på relativt låga procentsatser. Att låta lärare undervisa på högre procentandel inom UVK ser därför bedömaregruppen som ett utvecklingsområde för lärosätet. Ett gott exempel på hur pedagogisk kompetens utvecklas i utbildningen är det meriteringsprogram lärosätet har för att stärka högskolepedagogisk kompetens. Att låta fler lärare ingå i detta program och att tydliggöra vilka strategier det finns för den övergripande kompetensförsörjningen inom UVK på både kort och lång sikt, ser bedömaregruppen som utvecklingsområden.

Det finns en stark vetenskaplig miljö med en rad centrumbildningar och forskargrupper. Den professionsinriktade miljön stärks av forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning där doktorander med tjänst inom skolverksamhet också forskar i ämnen som är relevans för utbildningen. Att synliggöra den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen för studenterna ser bedömaregruppen som ett utvecklingsområde. En styrka i utbildningen är att det finns en tydlig genomgående progression i kurserna. Detta är något lärosätet arbetat mycket med vilket bedömaregruppen ser som positivt.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna får i två kurser i UVK möta vetenskapsteorier och metoder. Kunskapen ska därefter fördjupas i ämnena och de självständiga arbetena. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet berörs i kurser inom UVK och examineras också

där. Ett utvecklingsområde är att ännu tydligare knyta samman UVK-kurserna till ämnena. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen anser att målet nås genom studier i såväl UVK som inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Att progressionen är tydlig ser bedömargruppen som särskilt positivt. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls, men förmågan är främst förlagd till VFU och ämnena. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. Bedömningen blir därför att UVK inte ensamt tillgodoser detta mål då all VFU är förlagd till ämnena och målet därför bedöms där.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Målet uppfylls dels inom VFU-kurserna som alla är förlagda till ämnena, dels inom UVK där målet behandlas i kurser inom specialpedagogik och bedömning och betygsättning. Målet säkerställs genom examination. Ett utvecklingsområde är att tydligare integrera moment där studenter i praktiken får lära sig att planera undervisning för elever med olika behov, så som vuxna elever, elever med inlärningssvårigheter eller de med särskild begåvning. Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme, är ytterligare ett område som bedömargruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. UVK bidrar tydligt till att uppfylla detta mål men kan inte ensamt tillgodose hela målet då delar av måluppfyllelsen sker i ämnena, i synnerhet inom VFU.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Målet behandlas i kurser inom UVK och VFU och säkerställs genom examination. Det finns en tydlig progression och särskilt positivt är den satsning lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Ett jämställdhetsperspektiv finns väl integrerat i utbildningen och behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. Litteraturlistor granskas utifrån könsfördelning och lärosätet har god uppsikt över hur könsfördelningen ser ut. En styrka i utbildningen är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande och det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Kursvärderingar görs, men ett utvecklingsområde är att tydligare återkoppla vilka förändringar som görs till följd av dessa till studenterna. Ett annat utvecklingsområde är att fortsätta arbeta för att fler besvarar de kursvärderingar som görs då svarsfrekvensen är låg. Det pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med skolhuvudmännen, vilket bedömargruppen ser som positivt för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen. Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid. Analyser av kvarvarande görs

och lärosätet har arbetat med att minska avhopp, vilket bedömaregruppen ser som positivt. Det finns även olika stödåtgärder för de studenter som behöver det.

Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och finns representerade i formella påverkans- och beslutsorgan. Studenterna bjuds även in till olika råd och träffar och deras åsikter från kursvärderingar tas omhand.

Motivationsintervjuer ska testas under hösten 2019 för att stärka och motivera studenterna, vilket bedömaregruppen ser som ett gott exempel på hur lärosätet arbetar med att på olika sätt öka studentinflytandet. Att utveckla de mer informella möjligheterna till påverkan, till exempel genom att kontakta lärare efter undervisning, ser bedömaregruppen som ett utvecklingsområde.

Utbildningen är användbar och ger studenten verktyg för att möta förändringar i arbetslivet. Ett gott exempel på detta är den planerade kursen om språk- och kunskapsutvecklande arbete som riktar sig mot andraspråksinläring. Lärosätet ger exempel på samverkan med olika företrädare för VFU vilket bedömaregruppen ser som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Ett ytterligare gott exempel är en kurs om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Utifrån det samlade underlaget anser bedömaregruppen att lärarnas sammantagna vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym på kort sikt. Bedömaregruppen anser att både den vetenskapliga och den professionsrelaterade kompetensen är hög. Majoriteten av lärarna har både doktorexamen och lärarexamen, och på ämneskurserna undervisar lärarna inom sina forskningsfält. Det finns också adekvat kompetens inom språkvetenskap och -didaktik samt litteraturvetenskap och -didaktik. Vid behov förstärks den pedagogiska kompetensen genom samverkan med den utbildningsvetenskapliga fakulteten vid lärosätet. Alla adjunkter har lärarexamen och endast lärare med lärarexamen undervisar inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Även yrkesverksamma lärare med lång erfarenhet engageras i utbildningen, liksom externa specialister. I självvärderingen framgår att lärosätet strävar efter stabila lärarlag, men under intervjuerna blev det tydligt att lärarlag inte är det. Men det framgår också att flera lärare är insatta i kurserna, och att lärarna vid behov ersätter varandra på ett väl fungerande sätt.

Genom meriteringsprogram arbetar lärosätet för att stärka den högskolepedagogiska kompetensen. Bedömaregruppen rekommenderar dock lärosätet att fortsätta arbeta för att bibehålla och utveckla alla lärares högskolepedagogiska kompetens genom exempelvis regelbunden fortbildning.

Varken självvärderingen eller intervjuerna visar hur lärosätet arbetar med att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Ett skäl till det kan enligt bedömaregruppen vara att många

lärare arbetar inom svensk lärutbildningen och att kompetensen är hög, så att lärosätet i nuläget inte verkar behöva rekrytera personal. Bedömggruppen ser inget som tyder på kompetensbrist på lång sikt, men menar att lärosätet tydligare behöver bevaka detta. Gruppen rekommenderar därmed lärosätet att ta fram fleråriga kompetensförsörjningsplaner som omfattar både kompetensutveckling och eventuella rekryteringsbehov.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Med stöd i självvärderingen anser bedömggruppen att lärosätet har en stark språk- och litteraturvetenskaplig samt professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömggruppen menar att miljön är forskningstung och den vetenskapliga verksamheten är rik med flera olika forskarseminarier. Praxisinriktningen är genomgående tydlig, enligt bedömggruppen. Lärarna är aktiva forskare inom flera internationella och nationella ämnesdidaktiska nätverk, och i miljön ingår även gästforskare med inriktning mot ämnesdidaktik. Dessutom undervisar doktorander vid forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning, som själva har lärarexamen i utbildningen. Professionsrelaterade forskarseminarier hålls regelbundet. Lärosätet använder lärarnas avhandlingar och artiklar på ett medvetet sätt i utbildningen för att stärka sambandet mellan forskning och utbildning. Bedömggruppen anser att detta är positivt för att skapa ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Det finns ett utvecklingsarbete på lärosätet som är inriktat på att stärka samverkan mellan forskning och praxisfältet, bland annat om andraspråksfrågor. Bedömggruppen vill framhålla arbetet som ett gott exempel.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att utbildningen är komplex, inte minst organisatoriskt, och de problem som det medför. Det framgår att lärosätet aktivt arbetar målmedvetet med att på olika sätt samordna lärare, kurser och involverade institutioner, exempelvis genom målmatriser, programguider, ämnesguide och kursguider. Bedömggruppen samlade intryck är också att de båda institutionerna som bemannar ämneskurserna i svenska har ett nära och välfungerande samarbete.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Bedömggruppen anser med stöd i det samlade underlaget att utbildningen möjliggör för studenterna att uppnå delar av detta mål, såsom att studenterna får de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. De kurser och examinationer som beskrivs ger en bild av både bredd och djup i ämnesstudierna, och studenterna får breda kunskaper i till exempel grammatik, språklig variation, text och litterära genrer och analyser. De fördjupade kunskaperna gäller bland annat skrivande,

berättande genrer och litterär analys. Lärosätet ger kortfattade exempel på kursupplägg och examinationsuppgifter, men det framgår att ämneskunskaperna genomgående examineras i relation till professionen, exempelvis genom att studenterna får i uppgift att relatera ämnesbegrepp till styrdokument och lektionsplaneringar. Detta vill bedömargruppen lyfta fram som ett gott exempel. Däremot framgår det utifrån de självständiga arbetena att denna del av målet inte säkerställs eftersom drygt hälften av dem inte visar att studenterna har överblick över ämnesstudiernas huvudområde eller fördjupade kunskaper i någon del av området.

Av självvärderingen framgår inte om eller hur aktuell forskning inom ämnesområdet behandlas, men lärosätet beskriver att innehållet i delkurserna kommer att revideras så att delar från kurserna för blivande svensklärare i gymnasieskolan även ingår för inriktningen årskurs 7–9. Den förändringen kan stärka uppfyllanden av det ovan nämnda del av målet eftersom kursen för gymnasieskolan omfattar gästföreläsare som ger perspektiv på läs- och skrivforskning. Med utbildningens utformning som den är beskriven i självvärderingen får studenterna inte insikt i aktuell forskning inom ämnesområdet, enligt bedömargruppen. Denna bild stärks också av att drygt hälften av de självständiga arbetena inte når målet eftersom de saknar fördjupade kunskaper och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Observera att de självständiga arbetena är ett resultat av en utbildning som lärosätet redan har börjat förändra. I dessa arbeten redovisas ingen aktuell forskning, eller endast någon inaktuell artikel eller avhandling, utan de bygger på handboks- och myndighetstexter och några studier från annat område. Ändå rör arbetena exempelvis läsning som är väl beforskad och som måste anses vara centralt för en svensklärare att känna till. Oklara resonemang och bristande språkbehandling förekommer också, vilket är graverande med tanke på att det handlar om snart färdiga svensklärare. Enligt bedömargruppen tyder detta på att studenterna inte får möjlighet att uppnå denna del av examensmålet, och bedömargruppen rekommenderar att utvecklingsarbetet ovan även omfattar förberedelsen inför det självständiga arbetet.

Vid tidpunkten för utvärderingen beskrivs inte den nya utbildningen i tillräckligt stor utsträckning för att övertyga bedömargruppen om att alla delar av detta mål kommer att uppfyllas. Sammantaget anser därmed bedömargruppen att utbildningen inte möjliggör eller säkerställer att studenterna når målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och rekommenderar lärosätet att prioritera det utvecklingsarbete som påbörjats. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Utifrån det samlade underlaget anser bedömargruppen att studenterna har möjlighet att uppnå delar av examensmålet, men lärosätet säkerställer inte att studenterna når målet. Vetenskaplig metod behandlas i flera av utbildningens ämneskurser. I början av utbildningen får studenterna undervisning i metoder, användning av data, tolkning av resultat, forskningsetiska frågor och den vetenskapliga genren. De får läsa och redovisa olika forskningsstudier, till exempel om skrivkompetens. I slutet av utbildningen examineras målet genom olika typer av tillämpningsuppgifter och genom de självständiga arbetena. Redan i början av utbildningen introduceras och problematiseras relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet genom kurslitteratur.

Studenterna får i uppgift att exempelvis tillämpa ämnesteori i undervisningsplanering för att utveckla en förmåga att undervisa på vetenskaplig grund.

Under intervjuerna framkom att lärosätet lägger stort fokus på vetenskaplighet och akademiskt förhållningssätt i alla ämneskurser, men det framgår inte för bedömargruppen om eller hur studenterna får fördjupade kunskaper i ämnesrelevant vetenskapsteori. Det är också mindre än hälften av de självständiga arbetena som bedömargruppen tagit del av som når målet. Arbetena visar brister i både teori och metod, och de visar inte heller att studenterna har kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I självvärderingen beskriver lärosätet att ett utvecklingsarbete pågår som medför ändringar i olika delkurser. Därför anser bedömargruppen att lärosätet sannolikt kommer att möjliggöra djup, men det är fortfarande osäkert hur man avser att säkerställa detta. Bedömargruppen rekommenderar att utvecklingsarbetet fortlöper, och ser att det finns flera delar i kurserna för inriktningen mot gymnasieskolan som även inriktningen mot årskurs 7–9 skulle behöva få del av. Detta skriver också lärosätet i självvärderingen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Med stöd i självvärderingen menar bedömargruppen att ämneskurserna vid lärosätet innehåller flera möjligheter att utveckla förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera. Exempelvis får studenterna i uppgift att söka, värdera och sammanfatta vetenskapliga artiklar, kritiskt granska andras arbeten och använda forskningsresultat i egna uppgifter och lektionsplaneringar. Tidigt i utbildningen ska studenterna exempelvis kunna tillämpa skrivdidaktiska modeller i det egna klassrummet och därmed använda aktuell forskning för att planera och utveckla undervisningen. Det finns även andra examinationer som tydligt kopplar samman yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämne, ämnesområden och ämnesdidaktik, exempelvis att studenterna gör en lektionsserie om antingen grammatik, text eller retorik och att studenterna utifrån aktuell forskning planerar och genomför litteratursamtal samt reflekterar över det genomförda samtalet. I självvärderingen framgår att målet ska examineras även i de självständiga arbetena, men det är bara ungefär hälften av de självständiga arbetena som bedömargruppen tagit del av som bidrar till att utveckla yrkesverksamheten och kunskapen inom ämne och ämnesdidaktik. Dock visar studenterna i de självständiga arbetena att de kan självständigt tillvarata och systematisera andras erfarenheter samt reflektera över eget resultat.

Bedömargruppen anser, med tvekan, att utbildningen säkerställer att studenterna uppnår examensmålet. Målet säkerställs genom examination under utbildningens gång, men eftersom de självständiga arbetena bedömargruppen tagit del av är svaga rekommenderas lärosätet att stärka progressionen så att måluppfyllelse säkerställs även i de självständiga arbetena. För inriktningen mot gymnasieskolan finns moment som förbereder studenterna för det självständiga arbetet, och bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se om inriktningen för årskurs 7–9 också kan omfatta något av dessa moment.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömggruppen anser utifrån det samlade underlaget att utbildningen möjliggör att studenterna når examensmålet. Både i självvärderingen och under intervjuerna ger lärosätet ambitiösa exempel på hur utbildningen möjliggör för studenterna att nå målet. Tidigt i utbildningen får studenterna i uppgift att planera och diskutera kortare undervisningsmoment inom till exempel grammatik och skrivande. Senare får de planera hela undervisningsteman som inkluderar läromedel, moment och didaktiska överväganden. Därefter genomför studenterna responssamtal och litteratsamtal i särskilda metodworkshoppar samt gör litteraturredidaktiska analysuppgifter. Flera av dessa uppgifter är även examinerande. Dessa exempel visar att det finns en progression genom utbildningen när det gäller både språkdidaktik och litteraturredidaktik, och bedömggruppen vill lyfta fram detta som ett gott exempel. Studenternas VFU-erfarenheter tas tillvara i diskussioner i ämneskurser om hur undervisningen kan möta elevers skilda behov. Eftersom studenterna gör VFU i olika skolformer behandlas allt från undervisning för nyanlända till vuxenutbildning.

Enligt självvärderingen examineras studenternas förmåga att tillämpa ämnesdidaktik och metodik i VFU-kurser, genom VFU-handledarens observationer, VFU-kurslärarens besök och i samtal om didaktiska val. Utifrån självvärderingen var det något oklart var UVK- och VFU-kurserna låg i förhållande till ämnesstudierna, men detta förtydligades vid intervjuerna. Även om styrdokumentet i hög grad omfattar hur VFU ska genomföras så finns det svagheter i själva genomförandet. Trots att ansvaret för VFU ligger på ämnesinstitutionen så framstår VFU-kurserna snarare som allmändidaktiska och även efter intervjuerna är kopplingen till ämnesteori och ämnesdidaktik oklar. VFU-kurserna examineras emellertid av VFU-kurslärare med ämnesdidaktisk kompetens, vilket bedömggruppen ser kan möjliggöra att examensmålet säkerställs. Bedömggruppen menar att det pågår ett viktigt arbete på lärosätet med att fortbilda VFU-kurslärare, utveckla trepartssamtalen och samverka med VFU-skolor vilket är tänkt att leda till likvärdiga bedömningar av VFU.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömggruppen anser att det samlade underlaget visar att utbildningens utformning och genomförande gör det möjligt för studenter att uppnå examensmålet, men att det finns utvecklingsområden. Lärosätet ger i självvärderingen en översiktlig bild av kurser och lärandemål som tränar och examinerar målet. Man ger också exempel på reflektions- och diskussionsuppgifter i att planera, genomföra och utvärdera undervisning i samband med VFU-kurser, men det är otydligt hur målet uppfylls när det gäller undervisning i svenska. Under intervjuerna gav lärosätet dock flera exempel på uppgifter som tränar studenternas förmåga att planera och utveckla svenskundervisning samt anpassa svenskundervisningen till olika elevers behov. Ett exempel är i en delkurs där studenterna ska planera ett helt litteraturmoment och granska kurskamraters planeringar, med syftet att träna förmågan att planera och utvärdera undervisning. Ytterligare ett exempel är att studenternas VFU-erfarenheter tas tillvara i diskussioner i ämneskurser om hur undervisningen kan möta elevers

skilda behov. Eftersom studenterna gör VFU i olika skolformer behandlas allt från undervisning för nyanlända till vuxenutbildning.

Bedömggruppen anser, med tvekan, att kunskaperna säkerställs. Enligt underlaget säkerställer man måluppfyllelsen i olika VFU-kurser, men det saknas exempel på svenskämnesspecifika examinationsuppgifter. Under intervjuerna framkom också viss osäkerhet och självkritik när det gäller detta examensmål. Bedömggruppen anser därmed att detta är ett utvecklingsområde och rekommenderar lärosätet att klargöra ansvarsfördelningen mellan UVK-kurser, VFU-kurser och ämnesstudier när det gäller detta examensmål.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömggruppen anser att lärosätet beaktar jämställdhetsperspektivet genom att det har hög prioritet i frågor om bemanning, kursupplägg och kurslitteratur. Man genomför även ett omfattande och systematiskt jämställdhetsarbete på olika nivåer och följer upp perspektivet. Ett exempel är en undersökning om upplevd diskriminering som genomfördes höstterminen 2017, vilken visade att nästan alla studenter anser att "ett jämställdhetsperspektiv präglar den universitetsförlagda delen av utbildningen".

Det är dock inte lika tydligt för bedömggruppen hur jämställdhet beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll. Lärosätet hänvisar till uppgifter inom VFU, men enligt självvärderingen handlar det framför allt om olika aspekter av likabehandling. Bedömggruppen ser likabehandling som ett bredare begrepp än jämställdhet, och det är därför oklart hur perspektivet omhändertas i VFU:n. Dock synliggör lärosätet jämställdhetsperspektivet i ett exempel: ett praxisseminarium där studenterna ska formulera frågor med hänsyn till talutrymme mellan pojkar och flickor. I svenskläroverutbildningen möter studenterna ett sociolingvistiskt perspektiv på språklig variation där studenterna bland annat gör språkklabb, exempelvis med hänsyn till hur manliga respektive kvinnliga författare språkliggör varandra i skönlitterär text. Det finns även kurser som synliggör jämställdhet inom literacy. Däremot framgår det inte om och hur just svenskundervisning i skolan diskuteras och problematiseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det framgår inte heller om det finns lärandemål när det gäller jämställdhet. Bedömggruppen ser att ett utvecklingsområde för lärosätet är att koppla samman lärandeaktiviteter, lärandemål och examination när det gäller jämställdhet. Då skulle studenterna få större möjligheter att beakta och kommunicera jämställdhet i den pedagogiska verksamheten.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömggruppen anser att lärosätet bedriver ett stort och systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete för utbildningen i sin helhet och på kursnivå. I självvärderingen framgår att de två institutioner som bemannar ämnesstudierna har årliga konferenser där man utvärderar och diskuterar olika områden. Det finns också ett utbildningskollegium som träffas två gånger per termin.

Lärosätet har påbörjat stora revideringar av de litteraturvetenskapliga kurserna efter synpunkter från studenterna. I underlaget beskrivs också flera utvecklingsområden som har identifierats i samband med kontinuerlig uppföljning, bland annat på det ämnesspecifika lärarutbildningskollegiets möten. Exempelvis behöver man utveckla samverkan med skolor och skolhuvudmän inom VFU och samordna institutionerna när det gäller handledning och bedömning av de självständiga arbetena. Flera av dessa utvecklingsområden har uppmärksammats till följd av återkoppling från studenter och lärare, bland annat i form av kursrapporter från föregående termin, vilka man går igenom vid lärarutbildningskollegiets möten. Bedömargruppens uppfattning är alltså att lärosätet arbetar med uppföljning, åtgärder och återkoppling på ett tillfredsställande sätt.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Utbildningens programråd tar initiativ till åtgärder som förväntas underlätta för studenterna att genomföra sina studier. Exempelvis har progressionen mellan programmets olika kurser förtydligats och behörighetskrav reviderats. Lärosätet följer återkommande upp genomströmningen på ämneslärarprogrammet genom avhopsanalyser, och den senaste visar bland annat att avhoppet minskar. När det gäller genomströmningen specifikt inom utbildningen av lärare i svenska för årskurs 7-9 beskrivs de självständiga arbetena som en stor utmaning för studenterna, och man har inlett ett arbete för att förbättra kurserna och öka samsynen mellan handledare och examinatorer. Den samlade bedömningen är att lärosätet genomför analyser och vidtar stödåtgärder särskilt för svensk lärarutbildningen, och på så sätt verkar för att studenter genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utifrån underlaget är bedömargruppens intryck att lärosätet erbjuder goda möjligheter för studenter att delta aktivt i utbildningens utformning på olika nivåer genom bland annat programråd, programdialoger, fokusgrupper, kursvärderingar och studentenkäter. I självvärderingen ger lärosätet också flera exempel på hur kurser inom svenskämnet har förändrats till följd av studenternas synpunkter. Exempelvis har studenter efterfrågat mer träning i litteratur- och diktanalys, inslag av digital literacy och mer litteraturhistoria, vilket lärosätet har infört efter revidering av kurser.

Under intervjuerna framgick det att studenterna också är representerade i olika beslutande organ. I självvärderingen beskrivs rekryteringen av studentrepresentanter till bland annat utvecklingsgrupper och institutionsråd som ett problemområde, men sammantaget framstår formerna för studentinflytande som väl fungerande, enligt bedömargruppen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömggruppen anser utifrån det samlade underlaget att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Det framgår exempelvis att studenterna förbereds för ett flerspråkigt samhälle och klassrum, bland annat genom en kurs om språk- och kunskapsutvecklande arbete. Dock är intrycket att studenterna skulle kunna bli mer förberedda på att arbeta i en digitaliserad undervisning och skola. En särskild kompetensutveckling pågår dock i medie- och informationskunnighet för den personal som undervisar på lärarutbildningen.

Lärosätet har relevant samverkan med bland annat muséer, science centers och regionens skolor enligt bedömggruppen, och det är positivt att samverkan sker med flera andra aktörer utöver skolor. Exempelvis arrangeras fortbildningsdagar och kortkurser för verksamma svensklärare. Bedömggruppen saknar exempel på samverkan när det gäller praktisknära forskning som specifikt gäller utbildning av lärare i svenska för grundskolans årskurser 7–9. Flera lärare har dock medverkat i Skolverkets satsningar Lärarlyftet och Läslyftet.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Lärarnas vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens bedöms som hög. Bedömggruppen ser inget som tyder på att kompetens inte kommer att finnas på lång sikt, men menar att lärosätet tydligare behöver bevaka detta. Gruppen rekommenderar därmed lärosätet att ta fram fleråriga kompetensförsörjningsplaner som omfattar både kompetensutveckling och eventuella rekryteringsbehov.

Utbildningsmiljön framstår som rik med flera olika forskarseminarier där praxisinriktningen är tydlig och det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vidare finns en aktiv och levande ämnesdidaktisk forskning och praxisnära forskningsprojekt. Det framgår att lärosätet arbetar målmedvetet med att på olika sätt samordna lärare, kurser och involverade institutioner, exempelvis genom målmatriser, programguider, ämnesguider och kursguider. Bedömggruppens samlade intryck är också att de båda institutionerna som bemannar ämneskurserna i svenska har ett nära och välfungerande samarbete.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Lärosätet möjliggör för studenterna att nå delar av målet, det vill säga ämneskunskaper för yrkesutövningen, eftersom man beskriver kurser, uppgifter och examinationer som bedömggruppen anser ger både bredd och djup i ämnesstudierna. Lärosätet möjliggör dock inte att

studenterna får insikter i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Inte heller säkerställs målet. Lärosätet har dock startat ett utvecklingsarbete för att se över kursernas innehåll och bedömargruppen rekommenderar att arbetet även omfattar förberedelsen inför det självständiga arbetet. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls delvis. Studenterna får kunskaper om vetenskapliga metoder och vetenskapligt arbete och om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Kunskaperna i ämnesrelevant vetenskapsteori kan dock inte sägas vara fördjupade. Inte heller säkerställs måluppfyllelsen. Lärosätet beskriver dock att man startat ett utvecklingsarbete som medför ändringar i olika delkurser. Med de ändringarna anser bedömargruppen att lärosätet sannolikt kommer möjliggöra djup, men det är fortfarande osäkert hur man tänker säkerställa detta. Bedömargruppen rekommenderar att utvecklingsarbetet fortlöper, och ser att det finns flera delar i inriktningen mot gymnasieskolan som även inriktningen för grundskolans årskurs 7–9 skulle behöva få del av.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Ämneskurserna vid lärosätet ger studenterna flera möjligheter att utveckla förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera. Bedömargruppen anser, med tvekan, att utbildningen säkerställer att studenterna uppnår examensmålet. Målet säkerställs genom examination under utbildningens gång, men eftersom de självständiga arbetena bedömargruppen tagit del av är svaga rekommenderas lärosätet att stärka arbetet med progressionen så att måluppfyllelse säkerställs även i de självständiga arbetena.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet visar att det finns en progression genom utbildningen när det gäller både språkdidaktik och litteraturdydidaktik, och bedömargruppen vill lyfta fram detta som ett gott exempel. Det finns även flera exempel på hur lärosätet säkerställer målet genom olika examinationer, både under högskoleförlagd utbildning och under VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Ämneskursernas utformning och upplägg ger studenterna möjlighet att utveckla förmågan att planera och utveckla svenskundervisning samt anpassa svenskundervisningen till olika elevers behov. Progressionen under utbildningen är tydlig när det gäller både språkdidaktik och litteraturdydidaktik. Bedömargruppen anser även, med tvekan, att kunskaperna säkerställs.

Lärosätet beaktar jämställdhetsperspektivet genom att det har hög prioritet i frågor som rör bemanning, kursupplägg och kurslitteratur. Man har även ett omfattande och systematiskt jämställdhetsarbete på olika nivåer och följer upp perspektivet. Det är dock inte lika tydligt för bedömargruppen hur jämställdhet beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll och ett utvecklingsområde för lärosätet är att koppla samman läraaktiviteter, lärandemål och examination när det gäller jämställdhet.

Lärosätet bedriver ett stort och systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, både för utbildningen i sin helhet och på kursnivå. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet har ett tillfredsställande

arbete med uppföljning, åtgärder och återkoppling av svensklärarytbildningen. Man analyserar även avhopp och vidtar åtgärder för att stödja studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Studenterna bedöms ha goda möjligheter att påverka sin utbildning och genomföra utbildningen inom planerad tid. Det finns också flera exempel på hur kurser inom svenskämnet har förändrats till följd av studenternas synpunkter.

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap för att arbeta i en skola och i ett samhälle i förändring. Exempelvis förbereder den studenterna för arbetet i ett flerspråkigt samhälle och klassrum. Dock är intrycket att utbildningen bättre kan förbereda studenterna inför en digitaliserad undervisning och skola, vilket lärosätet arbetar med.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Göteborgs universitet

Yrkesexamen:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnen: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa och bild.**

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnen: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa, bild, dans och musik.**

Bilaga: 411-00377-18_GU_7-9_GY_UVK.pdf

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till maria.nyman@uka.se. Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	2	5	<p><i>Lärarna kommer från åtminstone fyra olika institutioner.</i></p> <p>Av lärarlistan framgår inte institutionstillhörighet, men lärarna för de utvalda ämnena inklusive UVK och VFU kommer från 12 institutioner.</p>
1	2	6	<p><i>Även adjunkter har forskning i tjänsten (15 procent).</i></p> <p>Eftersom UKÄ i mallen för lärartabellen slagit ihop forskning och kompetensutveckling så att dessa rapporteras tillsammans är det inte korrekt att samtliga adjunkter har 15 procent forskning i tjänst. Däremot har de ofta 15 procent kompetensutveckling i tjänst.</p>
1	4	1	<p><i>Trots att den vetenskapliga kompetensen generellt sett är hög, med en stor andel disputerade bland lärarna, finns det bara en professor och sju docenter som undervisar i UVK-kurser.</i></p> <p>Under Utbildningsmiljö redovisas sammanlagt två professorer och 32 universitetslektorer, inklusive de sju docenterna.</p>
1	4	2	<p><i>Att docenter och professorer i högre utsträckning medverkar i UVK-kurser ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde, eftersom detta säkrar en professionell återkoppling till studenterna.</i></p> <p>Lärosätet bedömer att återkoppling till studenterna även kan ges av lektorer och adjunkter, men att det samtidigt är eftersträvanvärt att öka medverkan från professorer och docenter inom UVK i syfte att stärka forskningsanknytningen, särskilt vad gäller UVK-kurser på avancerad nivå.</p>
2	2	1	<p><i>Den professionsrelaterade kompetensen bland lärarna beskrivs inte i självvärderingen och framgår inte heller av lärartabellen.</i></p> <p>Professionsrelaterad formell kompetens i form av lärarexamen framgår av lärarlistan.</p>
2	3	1	<p><i>Den kompletterande lärarlistan visar att det är drygt 70 lärare som tillsammans är involverade i UVK, men av dessa är det bara 9 som har 10 procent eller mer inom UVK [...] Sammantaget tyder detta på att det är många lärare som håller enstaka föreläsningar inom sitt eget ansvarsområde.</i></p> <p>Eftersom även studier inom UVK bedrivs vid den institution som har bäst förutsättningar att uppnå bredd och djup inom aktuellt ämnesområde, så ansvarar</p>

			fyra institutioner tillsammans för innehållet. Detta medför att fler lärare involveras. Eftersom studentgruppen är stor medverkar många lärare till exempel som seminarieledare i varje enskild 7.5 hp UVK-kurs, vilket ytterligare ökar antalet lärare. De flesta medverkande lärare fungerar som seminarieledare för en grupp studenter under en specifik kärnkurs på ca 4-5 procents tjänst och har därmed fler roller än att hålla enstaka föreläsningar.
2	4	5	<p><i>... men vid intervjuerna förtydligades att VFU är förlagt till institutionerna och att även ansvaret för VFU-handledare ligger där.</i></p> <p>Ansvaret för VFU-handledarnas utbildning ligger centralt vid lärosätet och organiseras av EUL (som nu har bytt namn till Enheten för skolsamverkan, ämneslärarutbildning och kompletterande lärarutbildning, SÅL). Utbildningen av VFU-kurslärare ansvarar respektive institution för.</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	3	1	<p><i>Utifrån självvärderingen var det något oklart var UVK- och VFU-kurserna låg i förhållande till ämnesstudierna, men detta förtydligades vid intervjuerna.</i></p> <p>Här finns inget sakfel, däremot noterar lärosätet att det fortfarande råder vissa oklarheter om ansvaret för VFU-kurserna i de preliminära yttrandena från UKÄ i flera av ämnena. Ämnesinstitutionerna ansvarar för de fyra VFU-kurserna, vilket förstärker professionsperspektivet på respektive institution. Lärosätet vill gärna förvissa sig om att VFU-kursernas placering klargörs inför arbetet med det samlade omdömet för examenstillstånden.</p>

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	1	6	<p><i>I självvärderingen framhålls att utbildningen valt metodpresentationerna utifrån de metoder som studenterna väljer i sina självständiga arbeten.</i></p> <p>Tvärtom, studenterna väljer ofta de metoder som behandlats i kärnkursen K81A.</p>
4	2	4	<p><i>Praktiknära forskning kommer framför allt studenterna till del genom CUL-doktorandernas arbete och undervisning.</i></p> <p>Bedömggruppen konstaterar på sid 3 i sitt yttrande: "Lärosätet bedriver forskning med relevans för utbildningen och en rad miljöer och forskningsprojekt beskrivs. ... Dessa olika miljöer anser bedömggruppen stärker forskningsanknytningen i alla delar av det utbildningsvetenskapliga området," Det är alltså inte enbart CUL-doktoranderna som gör att studenterna får ta del av praktiknära forskning.</p>
4	3	2	<p><i>I förhållande till detta mål har de knutit de två ovan beskrivna UVK-kurserna till de båda självständiga arbetena.</i></p> <p>Byt till ... har <u>lärosätet</u> knutit...</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	4	11	<p><i>... som exempelvis vuxna elever, elever som har inlärningssvårigheter, elever som lätt når kunskapskraven och/eller elever som är särskilt begåvade.</i></p> <p>När det gäller elever med inlärningssvårigheter så beskrivs (under måluppfyllelse för mål 6 på sid 21 i självvärderingen) hur K71A förmedlar kunskaper om elever i behov av särskilt stöd.</p>
6	5	1	<p><i>Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU...</i></p>

			Lärosätet önskar förtydliga att det är VFU-kursläraren på ämnesinstitutionen som gör bedömningsbesök och examinerar studentens prestationer under VFU.
--	--	--	--

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
10	1	2	<p><i>Det finns ett partsgemensamt samverkansorgan för lärarutbildning där lärosätet samarbetar med Göteborgs stad, Göteborgsregionen och Lärarutbildningens samverkansråd.</i></p> <p>Det partgemensamma samverkansorganet är Lärarutbildningens samverkansråd. I Lärarutbildningens samverkansråd ingår representanter från universitetet, Göteborgs stad, Göteborgsregionen samt studentkåren.</p>
10	1	9	<p><i>Även samverkan mellan olika lärarutbildningsprogram sker, bland annat genom programrådets arbete med att relatera kursmål till examensmål, men här menar bedömargruppen att det finns utrymme för ytterligare utvecklingsarbete.</i></p> <p>Av självvärderingen framgår att samverkan med övriga lärarutbildningar vid GU sker både på universitetsgemensam nivå genom SOL: "Samordningsnämnden för lärarutbildning (SOL) har en övergripande roll, med ansvar att strategiskt utveckla, samordna och övergripande kvalitetssäkra lärarutbildningen" och via särskilda möten mellan programledare för olika program: "Programledarna för ÄLP deltar i möten med ledare för andra läroprogram om generella frågor som rör lärarutbildning vid GU. Det är också en viktig kanal för spridning av goda exempel mellan de olika programmen."</p>

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Göteborgs universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans åk 7–9 i undervisningsämnet svenska

Bilaga: 411-00377-18_GU_7-9_Svenska.pdf

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till maria.nyman@uka.se. Ange **411–00377-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	1	1	<p><i>Däremot framgår det utifrån de självständiga arbetena att denna del av målet inte säkerställs eftersom drygt hälften av dem inte visar att studenterna har överblick över ämnesstudiernas huvudområde eller fördjupade kunskaper i någon del av området.</i></p> <p>Totalt har sex arbeten granskats inom inriktningen sedan 2011. Fem har valts ut i UKÄ-granskningen. Som vi tolkar skrivningen uppvisar tre av dessa arbeten bristande kvalitet. Det kan vara av betydelse att uppmärksamma att studenterna som skrivit dessa tillhör den första kullen som antogs till utbildningen, HT 2011. Efter 2011 antogs ingen ny kull förrän HT 2016. (Se fotnot 5 i självvärderingens del 2.) De kurser som beskrivs i självvärderingen har studenterna som antogs 2011 inte läst. De granskade uppsatserna ger därmed inte en rättvisande bild av vad nuvarande utbildning säkerställer. Kommenteraren: ”Med utbildningens nuvarande utformning får studenterna inte insikt i aktuell forskning inom ämnesområdet, enligt bedömargruppen” är därför i viss utsträckning missvisande. Vi menar även mer generellt att det i yttrandet – och i det kommande formella, publika beslutet – behöver framgå med tydlighet att granskningen, och det mesta av den kritik som framförs, till största del handlar om en utbildning som förelåg innan lärosätets egna kvalitetssäkringssystem påtalade behovet av och genomdrev en reformering av den.</p> <p>Vidare är det viktigt att påminna om att examensarbete 2 på avancerad nivå omfattar 15 hp och genomförs som en empirisk studie och att fördjupade kunskaper i någon del av ämnesområdet framförallt examineras i examensarbete 1, där studenterna skriver en forskningsöversikt. Examination av ämnesstudierna sker kontinuerligt i samtliga ämneskurser och beskrivs inte heller som en brist i utbildningens utformning.</p>
3	2	8	<p><i>Denna bild stärks också av att drygt hälften av de självständiga arbetena inte når målet eftersom de saknar fördjupade kunskaper och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. I dessa arbeten redovisas ingen aktuell forskning, eller endast någon inaktuell artikel eller avhandling, utan de bygger på handboks- och myndighetstexter och några studier från annat område.</i></p> <p>Beskrivningen av den litteratur som studenterna refererar till i sina examensarbeten är något generell. När vi granskar referenslistorna finner vi inget arbete som stämmer in på ovanstående beskrivning. Vi finner ett arbete där flera centrala myndighetstexter refereras. Även i detta arbete refereras vetenskapliga publikationer, även om de är få. Det kan möjligen till viss del förklaras av att</p>

			<p>arbetet handlar om den så kallade PYS-paragrafen. Övriga fyra arbeten refererar till flera vetenskapliga publikationer vid sidan av referenser till litteratur om forskningsmetodik och vad som det preliminära yttrandet benämns handbokstexter.</p> <p>Vidare är skrivningen om inaktuell forskning oklar. Av de tio avhandlingar som refereras är exempelvis åtta skrivna på 2010-talet och huvuddelen av de referenser som studenterna använder är publicerade på 2000-talet. Möjligen behövs också en påminnelse om att de uppsatser som bedömargruppen granskat är skrivna 2015.</p> <p>Den kritik som framförs angående studenternas val av andrahandskällor är sedan 2015 redan åtgärdad genom utvecklingsarbete, vilket exempelvis framgår av de referenslistor som ingår i de examensarbeten som senare årskullar på GY-inriktningen skrivit. I praktiken innebär det att vi är överens med yttrandet här, men samtidigt vill påtala svårigheterna med de omdömen som förhåller sig som om det vore den nuvarande utbildningen som kritiseras. Se ovan.</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	2	3	<p><i>VFU-kurserna framstår dock snarast som allmäntdidaktiska och kopplade till kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), och även efter intervjuerna är VFU-kursernas koppling till ämne-teori och ämnesdidaktik oklar.</i></p> <p>Ansvar för att genomföra och examinera VFU-kurserna ligger på ämnesinstitutionen. Som exempel framgår av den uppladdade versionen av ramkursplanen för VFU-kurs 4 att studenten ska visa god ämneskunskap i den egna undervisningen. Detta mål, liksom övriga mål, examineras därmed av ämnesinstitutionen.</p>
5	5	2	<p><i>det saknas exempel på svenskämnesspecifika examinationsuppgifter.</i></p> <p>Beskrivningen av examinationsuppgifter i VFU-kurser är något implicit på sina ställen i självvärderingen, men som det framgår exempelvis på s. 16 i självvärderingen är examinationsuppgifterna svenskämnesspecifika: "VFU-kurserna har som mål att fokusera F4 och F5 men med en tydlig förankring i HFU, t.ex. K1, K3 och F2. VFU-kursernas roll är också att skapa länkar mellan HFU och VFU i examinationsuppgifter, samtal och reflektioner". Med HFU avser vi här de</p>

			högskoleförlagda studierna i ämnet. Av den uppladdade versionen av ramkursplanen för VFU kurs 4, framgår också att kursens mål examineras genom kursuppgifter, genomförande av undervisning i <i>huvudämnet</i> och praxisseminarier. Denna examination ansvarar kursledare för.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering